

1990. – 544 с.

6. Згуровський М. З. Системний аналіз: проблеми, методологія, застосування / М. З. Згуровський, Н. Д. Панкратова. – К. : Наук. думка, 2005. – 744 с.

7. Гальчинський А. С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи: Методологічні аспекти / Гальчинський А. С. / Інститут стратегічних оцінок. – К. : Либідь, 2006. – 310 с.

8. Арнольд В. И. Теория катастроф / Арнольд В. И. – М. : УРСС, 2007. – 136 с.

9. Любимцева С. В. Трансформация экономических систем: направления, тенденции, перспективы : [дис. ... д-ра экон. наук] / С. В. Любимцева. – М. , 2004.

10. Любимцева С. В. Глобализация и механизм трансформации / Любимцева С.В. // Экономическая теория на пороге XXI века. Глобальная экономика / [под ред. Ю. М. Осипова, С. Н. Бабурина и др.]. – М. : Юность, 2003.

11. Моисеев Н. Н. Судьба цивилизации. Путь разума / Моисеев Н.Н. – М. , 1998.

12. Осипов Ю. М. Теория хозяйства. Начала высшей экономики : [учебник] : в 3 т. / Осипов Ю. М. — М. : Изд-во МГУ, 1998. – Т. 1 : Общие основания. — 1998. – 468 с.

13. Осипов Ю. М. Курс философии хозяйства : [учеб. пособие] / Осипов Ю. М. — М. : Экономистъ, 2005. — 320 с.

14. Сазонова Г. А. Структурная трансформация экономических систем : дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.05 / Институт проблем региональной экономики РАН / Г. А. Сазонова. – СПб. , 2002.

Надійшла 27.12.2008 р.

УДК 339.54(477)

Л. С. ПАНЬКОВСЬКА, І. В. КОРСУН

Хмельницький національний університет

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В СФЕРІ МЕДИЦИНИ: СУТНІСТЬ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПРОБЛЕМИ

Стаття присвячена вивченню зовнішньоекономічної діяльності України в сфері медицини. Розглянуто проблеми щодо постачання медичного діагностичного обладнання і його вітчизняного виробництва, можливості та перспективи подальшого розвитку.

The paper is devoted to the learn of the foreign-economic activity of Ukraine in the medicine domain. Considered the problems of providing the medical diagnostic equipment and its native manufacturing, possibilities and perspectives of the further development.

Медичне діагностичне обладнання є невід'ємною складовою лікувального процесу. Кожен лікувальний заклад більшою або меншою мірою оснащений діагностичним обладнанням як вітчизняного виробника так і імпортними приладами. Комп'ютеризована техніка в основному виробляється за кордоном, оскільки наш виробник не має необхідних засобів. Україна налагодила постачання новітньої медичної діагностичної техніки через приватні фірми, що ускладнює здійснення контролю з боку держави. Саме ці питання потребують детального вивчення.

Мета роботи: аналіз зовнішньоекономічної діяльності України в сфері медицини, вивчення динаміки експорту та імпорту медичного обладнання.

Завдання дослідження: встановити динаміку найбільш поширених хвороб і на основі даних виділити обладнання, яке використовується для діагностики цих захворювань. Розглянути завдяки яким виробникам здійснюється експорт та імпорт даної продукції. На основі дослідження сформулювати перспективи подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Розробленість даної теми: дану проблему досліджували загалом спеціалісти в галузі медицини, опублікували свої роботи такі науковці як С. Омельчук, В. Самкін, М. Муляр та ін.

На сьогоднішній день виділяють п'ять основних форм захворюваності населення, об'єднуючи їх у групи: хвороби органів дихання, хвороби системи кровообігу, хвороби шкіри, хвороби нервової системи і т.п. Статистичні дані наведені у табл. 1 [1].

Як відомо, такі захворювання як туберкульоз, СНІД, злоякісні новоутворення не афішуються органами статистики, що свідчить про те, що наша держава прагне приховати таку інформацію, хоча ці питання потребують нагального вирішення.

Розглянемо графік темпів росту захворюваності органів дихання та системи кровообігу, оскільки вони мають найвищі показники (рис. 1).

Темп росту захворюваності органів дихання був максимальним у 2001 році порівняно з базовим (2000), але вже наступного різко впав до 91,35%. Темп росту коливався на протязі 2002-2006 від 91,35-90,9%, але показник у 2007 році зріс на 4,37%, порівняно з 2006.

Темп росту захворюваності системи кровообігу був максимальним у 2004 році та становив 106,84%, але згодом рівень захворюваності впав і вже у 2007 році показник становив 104,23%. Порівняно з 2005 та

2006 роками прослідковується незначне зростання рівня захворюваності. Темп росту за 2006 рік збільшився на 0,05% порівняно з 2005, але різниця зросла вже на 0,3% порівняно з 2007, що свідчить про динамічне зростання кількості захворювань.

Таблиця 1

Динаміка найбільш поширених захворювань населення								
Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис.								
Роки	хвороби органів дихання	хвороби системи кровообігу	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби нервової системи*	ново-утворення	Темп росту захворюваності органів дихання,%	Темп росту захворюваності системи кровообігу%
2000	14639	2338	1996	1571	748	382	-	-
2001	14213	2384	2008	1593	745	394	97,09	101,98
2002	13372	2370	1950	1598	748	382	91,35	101,37
2003	13835	2386	1915	1572	751	395	94,5	102,05
2004	13511	2498	1917	1609	755	406	92,29	106,84
2005	13894	2430	1936	1600	754	408	94,91	103,93
2006	13308	2431	1906	1597	764	414	90,9	103,98
2007	13946	2437	1952	1569	752	407	95,27	104,23

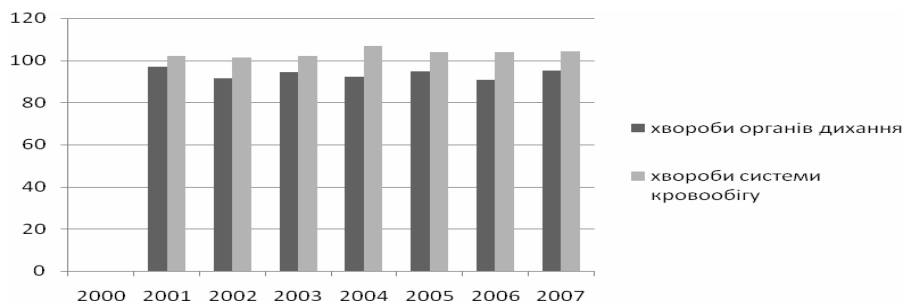

Рис. 1. Темп росту захворюваності органів дихання та системи кровообігу (%)

Успішне лікування вимагає використання сучасного медичного обладнання. Слід розрізняти діагностичне медичне обладнання та обладнання, що використовується безпосередньо у процесі лікування. Ми будемо розглядати саме діагностичне медичне обладнання, оскільки гарний результат залежить від правильно поставленого діагнозу, щоб уникнути похибок у аналізах вчені-медики постійно удосконалюють старі прилади і створюють нові.

До медичного діагностичного обладнання, що використовується у виявленні і дослідженні вищезгаданих захворювань, відносять: електрокардіографи, апаратуру для ультразвукового сканування, магнітно-резонансні томографи, сцинографічні томографи і комп'ютерні томографи. Визначимо мету та специфіку кожного.

Електрокардіографія – це один з основних методів дослідження серця і діагностики захворювань серцево-судинної системи. На даний час він є незамінним у діагностиці порушень ритму, гіпертрофій, ішемічної хвороби і т.п [2].

Ультразвукова діагностика (УЗІ) – це дослідження стану органів та тканин за допомогою ультразвукових хвиль. Цей метод є безболісним та безпечним для життя пацієнта [2].

Магнітно-резонансна томографія (МРТ) – це наймолодший високоінформативний метод діагностики, який дозволяє отримати зрізи м'яких тканин та органів у різних площинах. Цей метод є цілком безпечним для життя і використовується для всіх вікових категорій. МРТ дозволяє з великою точністю діагностувати захворювання, що мають будь-які органічні прояви (пухлини, аномалії розвитку і т.п.).

Комп'ютерна томографія (КТ) – один із методів рентгеновського дослідження. Як і МРТ дає зображення поперечного шару тканини окремих органів. Єдиним недоліком методу є певні протипоказання [2].

Таким чином усі ці методи використовуються під час проведення діагностики вищезгаданих груп хвороб. Слід зазначити, що обладнання, необхідне для дослідження, частково виготовляється на території України. Розглянемо обсяги експорту медичного діагностичного приладдя у табл. 2 [1].

Україна експортує лише електрокардіографи та апаратуру для ультразвукового сканування. Вона постачає обладнання в країни СНД та в деякі країни Європи, серед яких головним споживачем є Австрія. Щодо країн СНД, то ультразвукові сканери Україна почала експортувати у значній кількості лише у 2008

році. Обсяг експорту електрокардіографів зріс у 2007 році на 34,5% порівняно з 2006 роком. Згідно з міжнародними стандартами експорт ультразвукових сканерів у 2007 році зріс на 361,14 тис. дол. США у Європі порівняно з 2006 роком і склав 1304,1.

Головними експортерами є приватні компанії, оскільки їх продукція відповідає рівню якості. Лідерами у виробництві діагностичного обладнання є Київ та Харків. У Києві одним із виробників є компанія "Altimate" та "Олівія нова", що виготовляють продукцію керуючись техніками, які були запозичені у європейських країнах [4]. Компанія "Altimate" вперше з'явилася на ринку медичної апаратури в Україні як фірма постачальник, згодом вона стала спеціалізуватися на виготовленні ультразвукових сканерів. Що стосується Харкова, то таким виробником є "IREDEX", основною спеціалізацією якого є виробництво електрокардіографів та ультразвукових сканерів. Для порівняння з приватними виробниками наведемо приклад з Харківським заводом медичного обладнання "Точмедприлад". Він функціонує 70 років, але технологія виробництва застаріла, а тому попитом користуються лише ті товари, які не потребують комп'ютеризації. Серед діагностичного обладнання цінними є електрокардіографи. "Точприлад" не є конкурентоздатним на ринку, а вдосконалення виробництва буде дорожчим ніж техніка, що була виготовлена за кордоном.

Таблиця 2

Експорт обладнання за країнами світу

Найменування	2006 рік		2007 рік		2008 рік	
	Експорт (кількість, кг)	Експорт (вартість, тис. дол. США)	Експорт (кількість, кг)	Експорт (вартість, тис. дол. США)	Експорт (кількість, кг)	Експорт (вартість, тис. дол. США)
9018110000 – електрокардіографи						
Всього	2258,7	434,5	3624,1	795,8	3134,4	688
I. Країни СНД	1609	312,91	3020	590,6	2484	498,2
II. Інші країни світу			604,1	205,2	650,4	189,8
901820000 – апаратура для ультразвукового сканування						
Всього	9892196	1017,5	1164,5	1425,9	2196	1907,1
II. Інші країни світу	759	942,96	876,5	1339,6	1506	1676
Європа	759	942,963	699,5	1304,1	597	1174,39
Австрія	302	768,17	413,5	1170,7	545	1173,1
Інші	457	174,79	286	133,4	52	1,2
Азія					909	501,7
Гонконг					909	501,7

Імпортне діагностичне обладнання забезпечує точність результатів та не шкодить здоров'ю. Виготовлення такого обладнання вимагає повної комп'ютеризації виробництва, а тому Україна ще більше залежить від іноземних постачальників. Обсяг імпорту діагностичного обладнання подано у табл. 3.

Імпорт медичного обладнання здійснюється не лише за двома видами діагностичного обладнання. Імпорт комп'ютерних томографів почав здійснюватися у великих масштабах лише з 2007 року. Імпорт електротомографів незначний, оскільки Україна сама є виробником і експортером цього приладу. Імпорт ультразвукових сканерів здійснюється переважно з Азії: Китай, Японія, Республіка Корея. До європейських країн-імпортерів відносять Австрію, Німеччину, Італію. В 2006 році головним постачальником магнітно-резонансних томографів була Європа, але з 2007 та у 2008 році першість має Азія. Вона пропонує своє обладнання по нижчим цінам гарної якості, це стосується в першу чергу японського медичного діагностичного обладнання.

Медична діагностична апаратура почала з'являтися на українському ринку ще з 1994-х років, а сьогодні це є досить прибутковим бізнесом, а тому можна віднайти велику кількість посередників та постачальників апаратури на Україну. Саме такі постачальники як "Exim", "Midia", "Укрмед" є основною ланкою, що здійснює не лише продаж медичного устаткування, а й навчанням, реалізацію та ремонтом.

Основним імпортером електрокардіографів для України є Угорщина. Обсяг імпорту становить 930,7 тис дол. США. Основним виробником є "BTL Medical Technologies" [4]. Характерною ознакою, що об'єднує виробників, те що вони спеціалізуються лише на виготовленні готової продукції і це стосується не лише діагностичної апаратури, в той час як основними виробниками ультразвукового сканування є не лише компанії, що виготовляють, а й ті, що вдосконалюють вже існуючу техніку. До таких виробників належить "Siemens", "Storz" (Німеччина). Хоча їх продукція не лідирує на нашому ринку, але вона відповідає високій якості та відповідно має більшу ціну. В Україні переважає Австрійське та Італійське обладнання УЗІ, яке

незначною мірою поступається німецьким сканерам. Якщо говорити про Австрію, то саме в цій країні вперше з'являється трьохвимірний ультразвуковий сканер ще у 1989 році [3]. Щодо Італійського виробника, то найбільш поширеними є "MIR", "Hospitex". Серед країн Азії найбільшим постачальником є Японія, а щодо країн Америки – США. Саме Японські виробники виготовляють не лише готову продукцію, а й швидкими темпами розвивають медичне діагностичне обладнання, яке повністю впроваджується в своїй країні. Україна закуповує продукцію, відповідно можливостям. Основним посередником з Японією є "Укрмед", що співпрацює з "Terumo Corporation", також "Укрмед" співпрацює з інститутом розробок нової медичної техніки "Boston Scientific" США.

Таблиця 3

Імпорт обладнання за країнами світу

Найменування	2006 рік		2007 рік		2008 рік	
	Імпорт (кількість, кг)	Імпорт (вартість, тис. дол. США)	Імпорт (кількість, кг)	Імпорт вартість тис. дол. США	Імпорт (кількість, кг)	Імпорт вартість, тис. дол. США
9018110000 – електрокардіографи						
Всього	10612	3068,14	5148,9	2720,7	5799,3	1561,2
II. Інші країни світу	5768,5	1717,03	5859,9	1477,5	3231,3	1190,6
Європа	4843,5	1351,11	4559	1243,2	2330,5	1042,3
901820000 – апаратура для ультразвукового сканування						
Всього	48090,9	19455,6	71872,2	35751,2	48034,4	23183,3
II. Інші країни світу	47803,9	19410,16	71846,2	35738,6	47766,2	23127,1
Європа	11885,6	4435,92	11405,0	4693,8	7273,9	3818,6
Австрія	2693	1649,18			1440,5	1124,7
Італія			2245,0	1015,9		
Німеччина			3111,0	1118,5		
Інші	9192,6	2786,74	6049	2559,4	5883,4	2693,9
Азія	27748,00	9868,72	46353,2	20724,1	33059,7	14333,7
Китай	4880,00	1213,55	8865,2	5188,4	4812,2	1633,7
Корея, республіка	7243,00	2659,76	11706,0	5265,3	8320,7	2933,5
Японія	14968,00	5583,87	23456,0	9535,8	17655,2	9212,5
Америка	8170,30	5105,52	14088,0	10320,7	7432,7	4974,8
США	7914,50	4951,28	11831,0	8636,6	6191,7	4277,1
9018130000 – магнітно-резонансні томографи						
Всього	163581,00	9894,87	511203	33896,3	254809,1	11472,4
II. Інші країни світу	163581	9894,87	511203	33896,3	254809,1	11472,4
Європа	44857	1787,83	166945	13941,7		
Нідерланди			104115	7323,6		
Німеччина	44792	1778,99	31844	4683,4		
Азія	100665	5425,18	28673	13246,5	167000,3	10280,7
Китай			206971	9000,7	42001,5	1845,1
Японія	5766,5	4715,18	79759	4245,8	123748,8	8411,5
9018140000 – томографи комп'ютерні						
Всього					196867,4	33897,3
II Інші країни	4843,50	1351,11	132035,0	21625,7	196867,4	33897,3
Європа	4843,50	1351,11	21027,0	5408,5		
Німеччина			21027,0	5408,5		
Азія			93439,0	13949,3	96830,4	11428,2
Китай			12830,0	1921,5	49481,4	4059,8
Японія			70064,0	11512,1	47349	7368,4
Америка			17569,0	2267,9	90471	22134,2
США			17569,0	2267,9	90471	90471

Магнітно-резонансна томографія, як зазначалося вище, є порівняно новим методом діагностування. Слід зазначити, що комп'ютерна томографія також у результаті дає можливість дослідити шар тканини чи органу та виявити новоутворення або інші відхилення. Але в основі цього методу лежить використання певної дози радіовипромінення, що незначною мірою має шкідливий вплив на організм. Їх не можна використовувати при діагностиці дітей чи хворих з певними особливостями, що ускладнює роботу лікарів. Магнітно-резонансні томографи постачаються в основному з Німеччини ("Siemens Healthcare"), в той час як основним виробником комп'ютерних томографів є країни Азії, зокрема Японія.

Постачанням медичного обладнання займаються також міжнародні організації, однією з яких є "Міжнародна асоціація інтегративної медицини" [3]. Основними положеннями якої є здобути необхідні навички, перейняти досвід, а також віднайти необхідне медичне обладнання за більш низькими цінами. До цієї організації відносять такі країни як Росія, Польща, Туреччина, Чехія, Швеція, США, Іспанія та ін.

Висновки. Україна за період 2006 – 2008 рр. експортувала електрокардіографів та ультразвукових сканерів на суму 7,19 млн дол. США. Імпорт перевищує експорт медичного діагностичного обладнання на 15,56 млн дол. США. В цілому за період 2006 – 2008 рр. в Україну ввезено медичного діагностичного обладнання на суму 167,55 млн дол. США. Але як свідчать розрахунки спеціалістів, це складає лише 35% потреби ринку.

В країнах, де впроваджено медичне страхування контроль над імпортом медичного обладнання встановлює держава. Іноземні виробники співпрацюють з державними установами. В Україні імпортом займаються приватні фірми.

Ринок медичного діагностичного обладнання остаточно ще не сформувався. Необхідно розробити механізм забезпечення державних медичних закладів сучасним діагностичним і лікувальним обладнанням.

Література

1. Державний комітет статистики України // <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Клініка Гіпократів // http://www.hippocrat.kiev.ua/ru/uslugi.php?lng=r&page_id=1x3x12
3. Міністерство охорони здоров'я // <http://www.moz.gov.ua/ua/main/siterubr/>
4. Офіційний сайт виробника «Олівія Нова» // <http://olvianova.com.ua/rus/catalogue.php>

Надійшла 05.01.2009 р.

УДК 330

Л. А. КИСЛОВА

Мариупольский государственный гуманитарный университет

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОЙ ЧЕРНОЙ МЕТАЛЛУРГИИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ МИРОВОГО РЫНКА МЕТАЛЛОВ

Предложены семь ориентиров организационных преобразований в отрасли черной металлургии.

There have been suggested the seven organizational transformations guiding-lines in the ferrous metallurgy branch.

Актуальность темы. Украинская черная металлургия – одна из наиболее подходящих отраслей для осмысления необходимости и возможности обновления стратегических ориентиров развития отечественной экономики в современных условиях. Во-первых, эта отрасль в высокой степени вовлечена в конкуренцию на мировых рынках. Во-вторых, удельный вес черной металлургии в промышленности и экспорте значителен. В-третьих, собственники ведущих сталелитейных компаний амбициозны и стремятся к постановке и решению крупных стратегических задач в своем бизнесе. В-четвертых, зарубежные компании уже реализуют стратегии, призванные обеспечить им сравнительные преимущества в условиях формирующейся постиндустриальной экономики.

Анализ последних исследований и публикаций. Разным аспектам продвижения украинских металлургических предприятий на внешних рынках посвящены работы отечественных и зарубежных экономистов, таких как В. Андрианов, Л. Батченко, Б. Буркинський, О. Горбашко, В. Завьялов, Г. Испирян, В. Лисин, Д. Лукьяненко, Ю. Макогон, Г. Скударь, Р. Фатхутдинов, Г. Чижиков, А. Юданов и других.

Постановка задачи. До сих пор определяющая роль в анализе стратегических проблем развития черной металлургии отводится тенденциям, складывающимся на стороне производства. Между тем, не менее, значительные изменения, происходящие на стороне спроса, который формируется на мегауровне мирового рынка. Большое значение имеют организационно-экономические факторы конкурентоспособности, хотя проявить себя в полной мере они могут лишь в сочетании с технологическими факторами. Учет стратегий конкурентов в организационно-экономической сфере остается слабым местом отечественных программных разработок для черной металлургии и не только для нее. Во многом именно в